

Startnotitie onderzoek inzet oud-politici door de provincie Limburg

1. Aanleiding

Onderzoek en berichtgeving door het NRC Handelsblad en Dagblad De Limburger eind juni 2019 hebben aanleiding gegeven tot maatschappelijke en politieke vragen over de inzet van oud-politici door de provincie Limburg. Provinciale Staten van Limburg hebben dit op 28 juni 2019 vertaald naar een unaniem verzoek aan de Zuidelijke Rekenkamer tot het doen van onderzoek. De rekenkamer acht het voor de integriteit en het aanzien van het provinciaal bestuur van het grootste belang om duidelijkheid te creëren over de gerezen vragen en heeft daarom besloten het onderzoek uit te voeren.

2. Doelstelling en onderzoeksvragen

Doelstelling van het onderzoek is om Provinciale Staten inzicht te bieden in de inzet van oud-politici door de provincie Limburg en de monitoring en sturing op en verantwoording over deze inzet. Dit conform de taken van de Zuidelijke Rekenkamer, met het oog op de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Onder inzet verstaat de rekenkamer in het onderzoek het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de provincie, waaronder benoemingen door Gedeputeerde Staten (GS), voordrachten voor benoemingen bij verbonden partijen en opdrachtverleningen door de provincie Limburg (GS).¹ Onder oud-politici verstaat de rekenkamer voormalig politieke ambtsdragers en volksvertegenwoordigers.

De centrale thema's en onderzoeksvragen in het onderzoek zijn:

1. *Kaders*
 - a. Wat zijn de kaders (beleidskaders, regels, gedragscodes, normen e.d.) van de provincie Limburg voor de inzet van externen, inclusief oud-politici?
 - b. Hoe verhouden deze kaders zich tot de relevante wettelijke bepalingen, algemene beginselen en normen, handreikingen van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de kaders van andere provincies en non-profitorganisaties?
 - c. Op welke wijze zijn Provinciale Staten (PS) van Limburg geïnformeerd over de (ontwikkeling van de) eigen kaders en op welke wijze heeft de besluitvorming in GS en PS plaatsgevonden?
2. *Naleving en feitelijk gedrag*
 - a. In hoeverre heeft de provincie in de praktijk gehandeld conform de onder 1 genoemde kaders?
 - b. Wat zegt dit over de geldende informele normen/de moraal in de praktijk?
 - c. Op welke wijze zijn PS geïnformeerd over de naleving van de onder 1 genoemde kaders en op welke wijze heeft het debat tussen PS en GS over deze informatie plaatsgevonden?
3. *Omvang, karakter inzet en resultaten*
 - a. Hoe verhouden de omvang en het karakter van de inzet van oud-politici in Limburg zich tot die van andere provincies?
 - b. Welke onderbouwing en verantwoording wordt gegeven voor de omvang en het karakter van de inzet van oud-politici?
 - c. Hoe zijn PS op de hoogte gehouden over de voortgang en resultaten van de inzet van oud-politici en hoe heeft het debat daarover plaatsgevonden?

¹ Met deze formulering sluit het rekenkameronderzoek aan bij de drie verschillende manieren voor het inzetten/selecteren van externe personen die de provincie Limburg onderscheid en de terminologie van de *Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen*, 3^e gewijzigde druk, maart 2016, zie o.a. artikel 2.3 en 2.4 van de daarin opgenomen *Modelgedragscode Integriteit (dagelijkse) bestuurders in gemeenten, provincies en waterschappen*.

3. Aanpak

Het bestuur van de rekenkamer kent veel gewicht toe aan het onderzoek, dat raakt aan de integriteit van en het vertrouwen in het door de provincie gevoerde bestuur. Het bestuur geeft daarom in de eigen planning voorrang aan het onderzoek en zal meer dan bij haar andere onderzoeken ook zelf een zichtbare rol vervullen in de uitvoering van het onderzoek. Een externe deskundige is gevraagd op enkele momenten gedurende dit onderzoek kritisch te reflecteren op de inhoud: bij het formuleren van deze startnotitie, bij de uitvoering van het onderzoek en bij het formuleren van de conclusies.

De vragen over de kaders (onderzoeksthema 1) zullen voornamelijk worden beantwoord op basis van documentonderzoek. Daarbij wordt gebruik gemaakt van openbaar beschikbare informatie. Voor de Limburgse kaders zullen we, waar nodig, aanvullende documenten opvragen bij de ambtelijke organisatie en griffie. Om het beeld dat uit dit documentonderzoek voor Limburg ontstaat te toetsen en aan te vullen verzamelen we, indien nodig, informatie uit schriftelijke vragen en mondelinge interviews met betrokkenen. We richten ons bij deze vraag op de periode november 2012 (Inwerkingtreding Aanbestedingswet 2012) tot augustus 2019.

Aan de hand van de bevindingen van vraag 1a en 1b stelt de rekenkamer een normenkader op dat als uitgangspunt zal dienen voor haar beoordeling.

Voor de beantwoording van de vragen over naleving en feitelijk gedrag (onderzoeksthema 2) zal de rekenkamer dossieronderzoek uitvoeren. We richten ons daarbij op de periode 1 april 2013 (inwerkingtreding Beleidsregels aanbestedingen provincie Limburg) tot augustus 2019.

Het dossieronderzoek zal in twee stappen plaatsvinden. In de eerste stap zal een overzicht worden gemaakt van alle dossiers betreffende de inzet van oud-politici. De dossiers zullen aan de hand van een aantal algemene kenmerken worden beschreven. Daarna zal een selectie worden gemaakt van dossiers die in de tweede stap diepgaander worden bestudeerd. Bij het diepteonderzoek naar de geselecteerde dossiers zullen interviews worden gevoerd met de (destijds) betrokken en verantwoordelijke ambtenaren en bestuurders van de provincie en indien daartoe aanleiding is met de (toenmalige) kandidaten voor de 'functies' die worden onderzocht. Indien nodig zullen ook schriftelijke vragen worden voorgelegd aan betrokkenen. Naast het dossieronderzoek zal de rekenkamer voor beantwoording van de laatste onderzoeksvraag van dit onderzoeksthema (betreffende informatie-uitwisseling tussen GS en PS) ook een documentonderzoek uitvoeren.

Voor de vragen over de omvang, karakter en resultaten van de inzet (onderzoeksthema 3) zal feitelijke informatie worden verzameld over zowel de provincie Limburg als andere provincies. Voor de provincie Limburg wordt daarbij gebruik gemaakt van het dossieronderzoek bij onderzoeksvraag 2 en ontbrekende informatie zal worden opgevraagd. Voor andere provincies zal alleen informatie worden opgevraagd. Bij deze onderzoeksvraag richten we ons evenals bij onderzoeksvraag 2 op de periode 1 april 2013 tot augustus 2019.

4. Planning

De planning van de rekenkamer is gericht op het uitbrengen van een rapport in januari 2020. Waar nodig zullen gedurende de uitvoering nadere keuzes in de aanpak worden gemaakt en bestaat de mogelijkheid om een aantal onderdelen onder te brengen in een vervolgonderzoek.